

بسمه تعالی

وزارت کشور

هیأت وزیران در جلسه مورخ 1378/9/21 بنا به پیشنهاد وزارت کشور و به استناد ماده (93) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی - مصوب 1378 - آئین نامه اجرائی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود :

" آئین نامه اجرائی قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب 1378 /9/21 هیأت وزیران با اصلاحات بعدی "

فصل اول : کلیات

ماده 1 - هر جا که در این آئین نامه از کلمه قانون به تنهایی یاد شده است ، منظور قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی می باشد .

ماده 2 - فرمانداران و بخشداران در اجرای ماده (3) قانون موظف اند از آغاز انتخابات و پس از دریافت احکام اعضای هیأت‌های نظارت شورای نگهبان با دعوت از آنان موجبات نظارت کامل ایشان را در کلیه مراحل اجرائی انتخابات فراهم نمایند و کلیه صورت جلساتی که به امضای هیأت اجرائی رسیده است به امضای هیأت نظارت مربوط نیز برسد و یک نسخه از هریک از صورت جلسات تنظیمی ، به هیأت مذکور تسلیم شود .

ماده 3 - ستاد انتخابات استانداری پس از وصول اسامی هیأت نظارت استان از ستاد انتخابات کشور ، ضمن اعلام اسامی نامبردگان به فرمانداریها و بخشداریهای مراکز حوزه های انتخابیه ، از آنان برای تشکیل جلسه دعوت به عمل می آورد .

تبصره 1 - هیأت مرکزی نظارت منتخب شورای نگهبان باید یک نسخه از رونوشت احکام ناظران و بازرسان خود در استان، شهرستان و بخش را به ستاد انتخابات کشور ارسال نماید.

تبصره 2 - در استانهایی که به استناد تبصره ذیل ماده (6) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب 1365/5/9، انتخابات تنها در یک حوزه برگزار می شود و هیأت نظارت استان تشکیل نمی گردد، هیأت مرکزی نظارت کلیه وظایف هیأت مذکور را به عهده خواهد داشت، در این صورت فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه در تمام مواردی که به موجب قانون ملزم به مکاتبه و ارتباط با هیأت نظارت استان می باشد با هیأت مرکزی نظارت در تماس خواهد بود.

ماده 4 - شرکت اعضای هیأت نظارت شورای نگهبان در جلسات هیأت اجرائی به منظور نظارت بر صحت اجرای قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی بوده و عدم حضور آنان در جلسات و یا خودداری آنان از امضای صورت جلسات مانع از ادامه کار انتخابات نخواهد بود.

ماده 5 - چنانچه اعضای هیأت های نظارت مراکز حوزه های انتخابیه و حوزه های فرعی نتوانند در جلسه هیأت اجرائی شرکت نمایند، ضمن تنظیم صورت جلسه، نماینده ای از بین خود انتخاب و نماینده منتخب با در دست داشتن یک نسخه از صورت جلسه تنظیمی در جلسه متشکله شرکت نموده و صورت جلسه تنظیمی را به منظور ضبط در سوابق انتخاباتی به فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه یا حوزه های فرعی تسلیم می نماید. امضای نماینده مزبور در ذیل صورت جلسات به منزله امضای هیأت نظارت می باشد.

ماده 6 - چگونگی محاسبه حق الزحمه مستخدمان دولت که در اجرای ماده (11) قانون و تبصره ذیل آن و تبصره ذیل ماده (4) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی با وزارت کشور، استاندارها، فرماندارها، بخشدارها، هیأت های اجرائی، شورای نگهبان و هیأت های منصوب از جانب آن همکاری می نمایند به شرح زیر می باشد:

الف - (اصلاحی 1390/8/22) آن دسته از کارکنان دولت که برای حداکثر سه ماه در هر مرحله انتخاباتی از سوی یکی از دستگاهها به مراجع یاد شده مأمور می شوند، حقوق و مزایای ماهانه خود را براساس بند (7) ماده (68) قانون مدیریت خدمات کشوری و آیین نامه اجرایی تبصره (2) ماده (21) و ماده (121) قانون مذکور از دستگاه ذی ربط دریافت می دارند.

ب - (اصلاحی 1390/8/22) میزان حق الزحمه برای آن دسته از کارکنان دولت یا نیروهای مردمی که به صورت داوطلبانه برای رأی گیری، قرائت و شمارش آرا با هیأت‌های اجرایی یا هیأت‌های نظارت بر انتخابات همکاری می کنند، برای هر دوره بنا به پیشنهاد مشترک وزارت کشور و شورای نگهبان در سقف اعتبارات مصوب مربوط به تصویب هیأت وزیران می رسد. پرداخت هرگونه وجهی خارج از چارچوب این بند تحت هر عنوان ممنوع می باشد.

پ - دستگاه‌های مربوط موظف به تأمین اعتبار لازم و پرداخت حق الزحمه مستخدمان مشمول این ماده می باشند .

ت - (الحاقی 1390/8/22) فرماندار یا بخشدار یا رییس هیأت نظارت می تواند برای قدرانی از تلاش‌های مجریان یا ناظران انتخابات تقدیرنامه کتبی صادر نماید.

ث - (الحاقی 1390/8/22) تقدیرنامه های صادر شده از سوی رؤسای هیأت های نظارت استان و شهرستان از نظر برخورداری از مزایای اداری به ترتیب معادل تشویق نامه استاندار و فرماندار می باشد.

ماده 7 - به منظور جلوگیری از وقفه در امر انتخابات و تسریع در ارسال پیامهای انتخاباتی ، فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند متن نامه ها و مکاتبات خود را با سریعترین وسایل مخابراتی موجود در محل به مراجع ذی ربط اعلام و بلافاصله تأییدیه آن را نیز از طریق پست ارسال نمایند .

ماده 8 - به جز مواردی که در این آئین نامه مستثنی شده است ، اقدامات فرمانداران تهران و اصفهان به عنوان فرمانداران مراکز حوزه های انتخابیه اقلیتهای دینی ، عیناً مطابق اقدامات کلیه فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه خواهد بود .

فصل دوم : تشکیل هیأت اجرایی

ماده 9 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند بلافاصله پس از دریافت دستور شروع انتخابات ، وصول آن را به ستاد انتخابات کشور اعلام نمایند .

ماده 10 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه بلافاصله پس از وصول دستور شروع انتخابات ، به استناد ماده (31) قانون ، دستور تشکیل هیأت های اجرایی فرعی را به فرمانداران و بخشداران حوزه های فرعی صادر می نمایند .

ماده 11 - فرمانداران و بخشداران موظف اند در اجرای ماده (32) قانون و بارعایت تبصره های ذیل آن و ماده (33) قانون بلافاصله پس از وصول دستور شروع انتخابات ، برای تعیین معتمدان اصلی و علی البدل عضو هیأت اجرایی ، (30) نفر از معتمدان بومی ساکن در محل و یا ساکنانی که پنج (5) سال سابقه سکونت در حوزه انتخابیه دارند ، را از اقشار مختلف مردم انتخاب و به منظور تأیید صلاحیت به هیأت نظارت مربوط معرفی نمایند و رسید دریافت دارند .

ماده 12 - هیأت های نظارت موظف اند پس از وصول فهرست اسامی معتمدان پیشنهادی فرمانداران یا بخشداران ، براساس ماده (32) قانون و تبصره های ذیل آن به طور کتبی نظر خود را در خصوص تأیید صلاحیت آنان حداکثر ظرف مدت سه (3) روز به فرماندار یا بخشدار ذی ربط اعلام نمایند .

تبصره 1 - در صورت رد صلاحیت معتمدان ، فرمانداران و بخشداران موظف اند بلافاصله به تعداد دوبرابر معتمدان تأیید نشده ، افراد واجد شرایط دیگری را برای تأمین کسری معتمدان به هیأت نظارت معرفی نمایند .

تبصره 2 - هیأت نظارت مربوط موظف است حداکثر ظرف بیست و چهار (24) ساعت پس از وصول اسامی افراد جدید ، در خصوص تأیید یا عدم تأیید صلاحیت معتمدان پیشنهادی به طور کتبی اعلام نظر نمایند .

تبصره 3 - چنانچه پس از طی مراحل یاد شده که حداکثر متجاوز از چهار (4) روز نخواهد بود ، تعداد معتمدان تأیید شده به حداقل بیست (20) نفر برسد ، فرماندار یا بخشدار موظف است بلافاصله از آنان برای انتخاب اعضای اصلی و علی البدل هیأت اجرایی دعوت بعمل آورد .

تبصره 4 - چنانچه معتمدان تأیید شده به بیست (20) نفر نرسند و فرماندار یا بخشدار با هیأت نظارت مربوط به توافق نرسند ، فرماندار و بخشدار موظف است حداکثر در پایان روز چهارم از شروع انتخابات ، مراتب را با شرح

ماوقع به منظور تأمین کسری معتمدان تا سی (30) نفر ، به استاندار مربوط اعلام و رونوشت آن را به هیأت نظارت استان مربوط و ستاد انتخابات کشور ارسال نمایند .

تبصره 5 - هیأت نظارت استان با هماهنگی استاندار حداکثر ظرف بیست و چهار (24) ساعت پس از اعلام فرماندار یا بخشدار ، از معتمدان واجد شرایط به تعداد لازم اعلام شده توسط فرماندار و بخشدار و یا هیأت نظارت مربوط ، برای تأمین کسری ، انتخاب و بلافاصله اسامی آنان را برای دعوت از معتمدان به فرماندار و بخشداری ذیربط اعلام می نماید .

تبصره 6 - چنانچه در پایان روز پنجم ، هیأت نظارت استان و استاندار موفق به انتخاب و تأمین کسری سایر معتمدان مورد نیاز نشدند ، بلافاصله مراتب توسط استاندار به ستاد انتخابات کشور و توسط هیأت نظارت استان به هیأت مرکزی نظارت منعکس می شود .

ماده 13 - در شهرستانها و بخشهایی که شورای اسلامی شهرستان یا بخش تشکیل شده باشد ، فرماندار یا بخشدار در اجرای تبصره ذیل ماده (31) قانون موظف است مراتب را به شورای ذی ربط اعلام و از عضو معرفی شده شورای اسلامی شهرستان یا بخش به عنوان یکی از نه (9) نفر معتمدان برای شرکت در جلسات دعوت نماید .

ماده 14 - فرمانداران و بخشداران موظف اند با رعایت مواد (31) و (32) قانون و تبصره های ذیل آنها از اعضای هیأت نظارت شورای نگهبان ، رئیس ثبت احوال و معتمدانی که مورد تأیید قرار گرفته اند ، به منظور انتخاب نه (9) نفر معتمدان اصلی و پنج (5) نفر معتمدان علی البدل هیأت اجرائی دعوت به عمل آورند .

تبصره - فرماندارانی که انتخابات اقلیتهای دینی را برگزار می نمایند موظف اند برای تعیین معتمدان هیأت اجرائی اقلیتها از سی (30) نفر معتمدان همان اقلیت دعوت نمایند .

ماده 15 - فرمانداران و بخشداران ظرف دو (2) روز از تاریخ ارسال دعوتنامه ، جلسه انتخاب معتمدان هیأت اجرائی را با حضور اعضای هیأت نظارت شورای نگهبان و رئیس ثبت احوال تشکیل داده و پس از حضور حداقل بیست (20) نفر از معتمدان دعوت شده ، رسمیت جلسه را اعلام می نمایند ، سپس معتمدان حاضر در جلسه از بین خود نه (9) نفر را به عنوان معتمدان اصلی (در شهرستانها و بخشهایی که دارای شوراهای اسلامی شهرستان یا بخش می باشند ، هشت (8) نفر) و پنج (5) نفر را به عنوان معتمدان علی البدل هیأت اجرائی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می نمایند .

تبصره 1 - چنانچه کار انتخاب و تأیید معتمدان هیأت اجرائی در چهار روز اول از صدور دستور شروع انتخابات پایان نیابد و موکول به تصمیم هیأت نظارت استان و استاندار در روز پنجم شود، جلسه انتخاب معتمدان اصلی و علی البدل هیأت اجرائی به جای دو (2) روز ظرف یک (1) روز از ارسال دعوت نامه تشکیل خواهد شد.

تبصره 2 - عضو معرفی شده شورای اسلامی شهرستان یا بخش موظف به شرکت در تمامی جلسات هیأت اجرائی است و همچون سایر اعضای هیأت دارای حق رأی در تصمیم گیریها می باشد.

ماده 16 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند بلافاصله پس از انتخاب معتمدان اصلی و علی البدل هیأت اجرائی، مراتب را به ستاد انتخابات کشور اعلام نمایند.

ماده 17 - فرمانداران و بخشداران حوزه های فرعی موظف اند بلافاصله پس از انتخاب معتمدان اصلی و علی البدل هیأت اجرائی فرعی، مراتب را به فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه اعلام نمایند.

ماده 18 - جلسات هیأتهای اجرائی مرکز حوزه انتخابیه و حوزه های فرعی در محل فرمانداری یا بخشداری مربوط تشکیل می شود.

ماده 19 - در بخشهای مرکزی شهرستان ها، هیأت اجرائی تشکیل نمی شود و امور انتخابات در بخش مرکزی برابر ماده (43) قانون به عهده هیأت اجرائی شهرستان میباشد.

ماده 20 - در مراکز حوزه های انتخابیه که اداره ثبت مستقل وجود ندارد، فردی که ریاست امور ثبت احوال مرکز مزبور را دارد، عضو هیأت اجرائی موضوع ماده (31) قانون خواهد بود.

تبصره (الحاقی 1382/9/18) (1) - به موجب رأی 1382/10/1-389 هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال شده است.

ماده 20 مکرر - (الحاقی 1390/8/22) در صورت تحقق شرایط مندرج در مواد (35) و (53) قانون، فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه موظف است ضمن اجرای وظایف قانونی، مراتب را به ستاد انتخابات استان اعلام و رونوشت آن را به ستاد انتخابات کشور و هیأت نظارت مربوط ارسال نماید.

تبصره: فرمانداران یا بخشداران حوزه های انتخابیه نیز مراتب را به فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه اعلام می کنند.

---

۱ - تبصره (الحاقی 1382/9/18) - چنانچه در حوزه های فرعی رئیس ثبت احوال وجود نداشته باشد، نماینده ای از رده تشکیلاتی بالاتر از آن برای عضویت در هیأت اجرایی معرفی می شود.

فصل سوم : اعلام داوطلبی و بررسی سوابق و رسیدگی به صلاحیت داوطلبان و انتشار اسامی نامزدها

ماده 21 - (اصلاحی 1390/8/22) داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی براساس ماده (45) قانون و تبصره های (1) و (2) آن ظرف مهلت مقرر قانونی به فرمانداری یا بخشداری مرکز حوزه انتخابیه و یا وزارت کشور و در خارج از کشور به سفارتخانه ها، کنسولگری ها و نمایندگیهای سیاسی جمهوری اسلامی ایران مراجعه و با ارایه و تکمیل موارد زیر، ضمن اخذ رسید، آمادگی خود را برای شرکت در انتخابات اعلام می کنند:

1- اصل شناسنامه عکس دار و کارت ملی خود

2- (10) قطعه عکس سه در چهار جدید

3- سه نسخه تصویر تمامی صفحات شناسنامه و سه نسخه تصویر کارت ملی

4- اصل و تصویر آخرین مدرک تحصیلی معتبر

5- اصل و تصویر برگ پایان خدمت و وظیفه عمومی و یا مدرکی معتبر دال بر روشن بودن وضعیت خدمت و وظیفه

عمومی

6- دریافت و تکمیل فرم اعلام داوطلبی، در حضور فرماندار یا بخشدار یا مسئول ثبت نام در وزارت کشور،

سفارتخانه، کنسولگری یا نمایندگی سیاسی

7- ارایه گواهی رسمی مبنی بر تأیید قبول استعفاء و عدم اشتغال در پست و مقام و مشاغل موضوع ماده (29) قانون

تبصره 1 - فرمانداران و بخشداران مکلفند در اجرای ماده (45) قانون بلافاصله پس از اعلام وزارت کشور، تاریخ

شروع و خاتمه ثبت نام از داوطلبان و شرایط انتخاب شوندهگان و مدارک مورد نیاز را با وسایل مقتضی به اطلاع کلیه

اهالی حوزه انتخابیه برسانند .

تبصره 2 - وزارت کشور موظف است بلافاصله مدارک داوطلبانی را که در وزارت کشور ثبت نام نموده اند، به

فرمانداری یا بخشداری مرکز حوزه انتخابیه مربوط ارسال و در پایان همان روز اسامی و مشخصات آنان را نیز به

حوزه انتخابیه اعلام نماید .

تبصره 3 - وزارت امور خارجه موظف است ترتیبات لازم به منظور تسریع در اجرای تبصره (1) ذیل ماده (45) قانون را به نحوی فراهم نماید تا مفاد مندرج در پرسشنامه داوطلب در پایان هر روز به ستاد انتخابات کشور اعلام گردد .

تبصره 4 - اسامی و مدارک داوطلبان ثبت نام شده در خارج از کشور بلافاصله پس از وصول ، توسط وزارت کشور به فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه اعلام و ارسال خواهد شد .

ماده 22 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند در مدت تعیین شده نسبت به قبول برگ اعلام داوطلبی اقدام نمایند و باید توجه داشته باشند که بعد از پایان روز هفتم هیچ گونه تقاضای اعلام داوطلبی را نپذیرند .

ماده 23 - (اصلاحی 1390/8/22) فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند در پایان هر روز فهرست اسامی و مشخصات داوطلبان ثبت نام شده همان روز و نیز در پایان مهلت قانونی ثبت نام ، مشخصات کلیه داوطلبان را یکجا و به ترتیب حروف الفبا به ستاد انتخابات کشور اعلام نمایند و همه روزه بلافاصله پس از ثبت نام ، دو نسخه تصویر برگه (فرم) اعلام داوطلبی و دو نسخه تصویر کلیه صفحات شناسنامه و کارت ملی و سه قطعه عکس هر یک از داوطلبان را با سریعترین وسیله به ستاد انتخابات استان ارسال نمایند . وزارت کشور نیز موظف است تصویری از مشخصات کامل داوطلبان را روزانه به هیأت مرکزی نظارت اعلام نمایند .

تبصره 1 - فرمانداران تهران و اصفهان فهرست اسامی و مشخصات داوطلبان هر یک از اقلیتهای دینی را نیز جداگانه به ستاد انتخابات کشور اعلام می نمایند .

تبصره 2 - (اصلاحی 1390/8/22) فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند در روزهایی که هیچ مراجعه کننده ای برای ثبت نام نداشتند ، در پایان وقت اداری همان روز مراتب را به ستاد انتخابات کشور اعلام نمایند .

تبصره 3 - به منظور پرهیز از هرگونه تأخیر در رسیدن مدارک مربوط به ثبت نام از داوطلبان به ستاد انتخابات کشور ، ستاد انتخابات استانداری موظف است حتی المقدور روزانه مدارک مربوط به کلیه داوطلبان سطح استان را توسط پیک ویژه استانداری به ستاد انتخابات کشور تحویل نماید ، در غیر این صورت تحویل مدارک مذکور به ستاد انتخابات کشور حداکثر ظرف یک روز پس از پایان مهلت ثبت نام از داوطلبان ، الزامی است .

ماده 24 - وزارت کشور در مورد صلاحیتهای داوطلبان به شرح مندرج در قانون ، طبق فرمهایی که در چهارچوب قانون تنظیم خواهد نمود ، مراتب را از مراجع مذکور در ماده (48) قانون در چهارچوب وظایف آنها استعلام می نماید .

ماده 25 - (اصلاحی 1382/10/3) دلایل و مدارک معتبر مربوط به غیرقانونی بودن احزاب ، سازمانها و گروههای موضوع بند (3) ماده (30) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی باید توسط مقامات صالحه به مراجع اجرائی و نظارتی ارسال شود .

ماده 26 - وابستگان تشکیلاتی و هواداران (موضوع بند (3) ماده (30) قانون) و کسانی که در جهت تحکیم مبانی رژیم سابق نقش مؤثری داشته اند ، (موضوع بند (1) ماده (30) قانون) و نیز سایر موارد موضوع بند (10) ماده (30) قانون ، براساس مصوبه مورخ 1378/8/22 مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف یا اعلام مراکز مسئول .

ماده 27 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند پس از انقضای مهلت ثبت نام ضمن دعوت از اعضای هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه به منظور رسیدگی به صلاحیت داوطلبان ، تشکیل جلسه داده و با توجه به نتایج به دست آمده از بررسیهای لازم در محل و با استفاده از نتایج اعلام شده توسط وزارت کشور ، نامزدهای واجد شرایط را حداکثر ظرف ده (10) روز تعیین و مراتب را صورت جلسه و نتایج را به هیأت های نظارت اعلام نمایند .

تبصره 1 - به منظور جلوگیری از وقفه در امر رسیدگی به صلاحیت داوطلبان و اتمام کار در موعد مقرر ، ضروری است هیأت های اجرائی از روز اول ثبت نام مقدمات این کار را فراهم نمایند .

تبصره 2 - چنانچه هیأت اجرائی بعضی از داوطلبان را براساس نتایج به دست آمده از بررسیهای لازم در محل و با استفاده از نتایج اعلام شده توسط وزارت کشور و با رعایت شرایط مقرر در مواد (28) ، (29) و (30) قانون واجد صلاحیت نداند و در نتیجه صلاحیت آنان را رد کند ، موظف است مراتب را با ذکر اسناد و مدارک مذکور و اشاره به مواد قانونی و بندها و تبصره های آنها در صورت جلسه درج نماید .

تبصره 3 - رد صلاحیت داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی در مورد شرط اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران باید مستند به قانون و براساس مدارک و اسناد معتبر باشد که مطابق مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف ، توسط مراکز مسئول قانونی به مراجع اجرائی و نظارتی ارسال شده است .

تبصره 4 - (اصلاحی 1382/10/3) مناط ابراز وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصل مترقی ولایت مطلقه فقیه ، اظهار ، اعلام یا هر طریق دیگری است که به صورت مستند توسط داوطلب اظهار شده باشد .

ماده 28 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند بلافاصله پس از دریافت صورت جلسه رسیدگی به صلاحیت داوطلبان ، نتیجه آنرا به هیأت نظارت استان و ستاد انتخابات کشور اعلام و یک نسخه از صورت جلسه را به ضمیمه اسناد و مدارک به هیأت نظارت استان و یک نسخه از آن را به ستاد انتخابات کشور با سریعترین وسیله ارسال نمایند .

تبصره 1 - (اصلاحی 1390/8/22) فرمانداران و بخشداران به منظور تسریع در کار می توانند ضمن ارسال متن صورت جلسه مذکور توسط سامانه الکترونیکی وزارت کشور، اصل مدارک را برای ارسال به وزارت کشور تحویل ستاد انتخابات استان بدهند .

تبصره 2 - (اصلاحی 1390/8/22) ستاد انتخابات استان موظف است ترتیبی اتخاذ نمایند تا حداکثر یک روز پس از اتمام کار بررسی صلاحیت داوطلبان در هیأت های اجرائی ، دو نسخه صورت جلسات مربوطه توسط پیک ویژه در اختیار ستاد انتخابات کشور قرار گیرد .

ماده 29 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه مکلف اند علت رد صلاحیت داوطلبان را با ذکر مواد قانونی مورد استناد ، به صورت کتبی و محرمانه به داوطلب ذی ربط ابلاغ نمایند .

تبصره 1 - در صورت درخواست داوطلب ، باید دلایل و مدارک رد صلاحیت وی نیز توسط مرجع رسیدگی کننده با لحاظ مصوبه مورخ 1378/8/22 مجمع تشخیص مصلحت نظام به اطلاع وی رسانده شود .

تبصره 2 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه باید به گونه ای برنامه ریزی نمایند که نتیجه رد صلاحیت داوطلبان در موعد مقرر و بدون تأخیر به دست داوطلبان ذی ربط یا نماینده وی به آدرسی که اعلام نموده است ، برسد .

ماده 30 - داوطلبانی که صلاحیتشان در هیأت اجرائی رد شده است می توانند به استناد تبصره ذیل ماده (51) قانون ظرف چهار (4) روز از ابلاغ مراتب رد صلاحیت ، شکایت خود را مستدلاً به هیأت نظارت استان مربوط اعلام نمایند و در صورت تمایل حسب مصوبه مورخ 1378/8/22 مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لزوم رسیدگی دقیق به

شکایت داوطلبان رد صلاحیت شده، توضیحات و دفاعیات خود را حضوری به سمع اعضای هیأت نظارت استان و هیأت مرکزی نظارت برسانند و هیأت‌های نظارت موظف به رسیدگی می‌باشند.

ماده 31 - هیأت‌های نظارت استان‌ها در اجرای ماده (52) قانون، ظرف مدت هفت (7) روز به شکایات دریافتی از داوطلبان رد صلاحیت شده در هیأت اجرائی رسیدگی و نتیجه را صورت جلسه می‌نمایند.

تبصره 1 - چنانچه هیأت‌های نظارت استان‌ها پیشنهاد رد صلاحیت بعضی از داوطلبان را داشته باشند که از نظر هیأت اجرائی واجد صلاحیت‌های قانونی شناخته شده بودند، مکلف اند علت رد صلاحیت را با ذکر مواد قانونی مورد استناد و دلایل و مدارک مربوط، با رعایت قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف، در صورت جلسه درج نمایند.

تبصره 2 - هیأت‌های نظارت استان‌ها به منظور تسریع در کار می‌توانند بلافاصله پس از دریافت صورت جلسات از حوزه‌های انتخابیه مربوط، مقدمات رسیدگی به صلاحیت داوطلبان را آغاز نمایند.

تبصره 3 - هیأت‌های نظارت استانها موظف اند بلافاصله نتایج رسیدگی به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده و همچنین اظهارنظر خود در خصوص داوطلبانی که توسط هیأت اجرائی واجد شرایط قانونی تشخیص داده شده اند را که باید با رعایت قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف صورت گیرد با سریعترین وسیله به هیأت مرکزی نظارت ارسال نمایند.

ماده 32 - هیأت‌های نظارت استانها بلافاصله پس از اعلام مراتب به هیأت مرکزی نظارت، موظف اند در خصوص دریافت نظریه هیأت مرکزی نظارت، پیگیری لازم به عمل آورند و پس از کسب نظریه هیأت مرکزی نظارت، مراتب را در اجرای تبصره (1) ماده (52) قانون صورت جلسه کرده و بلافاصله یک نسخه آن را به فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه ذی ربط ارسال نمایند.

تبصره - هیأت‌های نظارت استانها باید به گونه ای برنامه ریزی و اقدام نمایند که حداکثر در پایان مهلت هفت (7) روزه رسیدگی به شکایات داوطلبانی که صلاحیتشان در هیأت اجرائی رد شده است، رسیدگی نمایند.

ماده 33 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه‌های انتخابیه موظف اند حداکثر ظرف مدت بیست و چهار (24) ساعت پس از وصول صورت جلسه رسیدگی به شکایات داوطلبانی که صلاحیتشان در هیأت اجرائی رد شده است و همچنین اظهار نظر در خصوص سایر داوطلبان از هیأت نظارت استان، ابتدا بلافاصله مراتب رد صلاحیت

داوطلبان را با ذکر مواد قانونی مورد استناد و دلایل و مدارک مربوط با لحاظ مصوبه مورخ 1378/8/22 مجمع تشخیص مصلحت نظام به داوطلبان ذی ربط ابلاغ و سپس متن صورت جلسه مذکور را به ستاد انتخابات کشور اعلام نمایند. تأیید صلاحیت نیز به داوطلبان ذی ربط ابلاغ خواهد شد.

ماده 34 - کلیه داوطلبانی که صلاحیت ایشان در هیأت اجرائی تأیید می شود ولی هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات نظر به رد صلاحیت آنان دارد و همچنین کلیه داوطلبانی که صلاحیت ایشان توسط هیأت اجرائی رد می شود و این رد صلاحیت مورد تأیید هیأت مرکزی نظارت نیز قرار گرفته است، در اجرای تبصره های (2) و (3) ماده (52) قانون می توانند اعتراض خود را ظرف مدت بیست و چهار (24) ساعت پس از ابلاغ مراتب رد صلاحیت، به عنوان شورای نگهبان به صورت مستقیم یا از طریق هیأت نظارت استان اعلام نمایند.

تبصره - داوطلبانی که صلاحیت آنان در هیأت اجرائی تأیید شده است، ولی هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات براساس شرایط قانونی و مستند به دلایل و مدارک معتبر و با توجه به قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف، صلاحیت ایشان را رد کرده است، می توانند علاوه بر اعتراض کتبی حضوراً توضیحات و دفاعیات خود را به سمع اعضای شورای نگهبان نیز برسانند.

ماده 35 - ستاد انتخابات کشور موظف است پس از دریافت نظریه شورای نگهبان در خصوص تأیید یا رد صلاحیت کلیه داوطلبان سراسر کشور، حداکثر ظرف مدت یک روز مراتب را حسب مورد به هر یک از مراکز حوزه های انتخابیه ذی ربط ابلاغ نماید.

تبصره 1 - چنانچه نظر شورای نگهبان مبنی بر رد صلاحیت داوطلبانی باشد که صلاحیت ایشان در مراحل قبلی (در هیأت اجرائی و هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات) تأیید شده است، مراتب رد صلاحیت با ذکر مواد قانونی مورد استناد و با توجه به قانون لزوم رسیدگی دقیق به شکایات داوطلبان رد صلاحیت شده در انتخابات مختلف، به ستاد انتخابات کشور اعلام می گردد تا ستاد انتخابات کشور از طریق مرکز حوزه انتخابیه مراتب را به داوطلب ذی ربط ابلاغ نماید.

تبصره 2 - داوطلبان مشمول تبصره (1) این ماده می توانند حداکثر ظرف سه (3) روز از تاریخ ابلاغ مراتب رد صلاحیت، از شورای نگهبان با ادای توضیحات و دفاعیات لازم درخواست رسیدگی مجدد نمایند.

تبصره 3 - شورای نگهبان ظرف حداکثر هفت (7) روز از دریافت هر یک از درخواستهای رسیدگی مجدد به رد صلاحیت داوطلبان، به درخواست رسیدگی و نتیجه را به ستاد انتخابات کشور اعلام می نماید .

ماده 36 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند پس از دریافت نظریه شورای نگهبان در خصوص رسیدگی مجدد به درخواست داوطلبان رد صلاحیت شده از ستاد انتخابات کشور، ضمن ابلاغ نظر شورای نگهبان در خصوص رد صلاحیت کلیه داوطلبان رد صلاحیت شده به داوطلبان ذی ربط، حداکثر ظرف یک (1) روز آگهی اسامی نامزدهای تأیید شده توسط هیأت مرکزی نظارت و یا شورای نگهبان را در سراسر حوزه انتخابیه منتشر نمایند .

تبصره 1 - (الحاقی 1378/11/13) در اجرای تبصره (2) مکرر ذیل ماده (20) قانون برای جلوگیری از تضییع حقوق داوطلبان نمایندگی، چنانچه به تشخیص هیأت اجرائی یا نظارت مرکز حوزه انتخابیه، نامزدی در حوزه انتخابیه برای عامه مردم ناشناخته و گمنام باشد ولی نام خانوادگی و یا نام و نام خانوادگی او مشابه نام خانوادگی و یا نام یا نام خانوادگی یکی از داوطلبان سرشناس و معروف آن حوزه باشد، هیأت های اجرائی و نظارت مربوط موظفند با هماهنگی یکدیگر مشخصه ای را برای وی تعیین و مراتب را برای قید در تبلیغات انتخاباتی به داوطلب ذی ربط و درج در آگهی انتشار اسامی نامزدها به فرماندار / بخشدار مرکز حوزه انتخابیه اعلام نمایند .

تبصره 2 - چنانچه داوطلب به غیر از نام و نام خانوادگی مندرج در شناسنامه به نام دیگری نیز مشهور باشد که آن را در پرسشنامه اعلام داوطلبی قید کرده است و مورد تأیید هیأت اجرائی نیز باشد، فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه موظف است آن نام را نیز در آگهی اسامی نامزدها قید نماید . ملاک احتساب رأی به هر یک از نامزدها، نام خانوادگی یا اشتها آنان که در آگهی اسامی نامزدها آمده است، می باشد و در صورت تشابه اسمی، تبصره (2) ذیل ماده (20) قانون اجرا خواهد شد .

ماده 37 - فرمانداران تهران و اصفهان موظف اند پس از دریافت نظریه شورای نگهبان در خصوص صلاحیت داوطلبان از وزارت کشور، ضمن ابلاغ نظر شورای نگهبان در خصوص رد صلاحیت به داوطلبان ذی ربط حداکثر ظرف یک (1) روز آگهی اسامی کلیه نامزدهای انتخابی اقلیتهای دینی تأیید شده توسط هیأت مرکزی و یا شورای نگهبان را به تفکیک هر یک از اقلیتهای دینی با رعایت تبصره ذیل ماده (36) آئین نامه در مرکز حوزه انتخابیه منتشر نمایند و سپس به منظور جلوگیری از وقفه در انتشار آگهی در حوزه های فرعی، اسامی نامزدهای انتخابات را با

سرریعترین وسیله مخابراتی به فرمانداریها و بخشداریهای حوزه های فرعی انتخابات اقلیتهای دینی اعلام کنند تا فرمانداران و بخشداران مذکور راساً و به طور جداگانه برای هر یک از اقلیتهای دینی ، نسبت به چاپ و انتشار آگهی اقدام نمایند .

ماده 38 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند بلافاصله پس از انتشار آگهی اسامی نامزدهای انتخاباتی ، یک نسخه از آن را به هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه و دو نسخه به ستاد انتخابات کشور و یک نسخه به هیأت نظارت استان ارسال نمایند .

فصل چهارم : تبلیغات

ماده 39 - از زمان ثبت نام داوطلبان تا هنگام شروع تبلیغات رسمی ، انجام هرگونه فعالیت تبلیغاتی تحت عنوان نامزد نمایندگی مجلس ممنوع می باشد .

ماده 40 - تبلیغات انتخاباتی نامزدهای نمایندگی هشت (8) روز قبل از روز اخذ رأی آغاز می شود و دقیقاً بیست و چهار (24) ساعت قبل از شروع اخذ رأی پایان می پذیرد .

ماده 41 - چنانچه نامزدهای انتخاباتی بخواهند در آثار تبلیغاتی از اعلام نظر شخصیتها در تأیید خود استفاده کنند ، لازم است اولاً اعلام نظر شخصیتها بدون ذکر عنوان و مسئولیت باشد ، ثانیاً مدرک کتبی امضا شده ایشان ، تسلیم هیأت اجرائی شده باشد .

ماده 42 - پس از اعلام حمایت گروهها و مجامع و اقشار مختلف به نامزد مورد نظر ، وی می تواند حمایت آنان را در آثار تبلیغاتی مجاز خود درج و منتشر نماید .

ماده 43 - نصب هرگونه تابلو که نشان دهنده مکان ستاد تبلیغات انتخاباتی نامزدها باشد ، بلامانع است .

ماده 44 - (اصلاحی 1387/11/13) عکس برای تراکت ، زندگی نامه و جزوه در صورت رعایت موارد زیر ، نوع و محدودیت خاص دیگر نداشته و رنگی یا غیر رنگی بودن کاغذ یا نوشته آثار تبلیغاتی مجاز بلامانع است . مقصود از تراکت ، هر نوع مطلب و عکس مجاز تبلیغاتی است که در قطع حداکثر 15 × 20 سانتی متر از کاغذ یا مقوا چاپ و منتشر می گردد . زندگی نامه و جزوه نیز هر نوع مطلب و عکس مجاز تبلیغاتی است که به صورت دفتر یا کتاب منتشر شده و اندازه صفحات آن نباید از 15 × 20 سانتی متر تجاوز نماید.⁽¹⁾

ماده 45 - این ماده به موجب بند 3 اصلاح آئین نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب 1378/11/13 هیأت وزیران حذف شده است .

۱- با توجه به تبصره 2 (الحاقی 1386/12/1) ماده 57 قانون که اعلام می نماید «چاپ عکس ... حداکثر در قطع 10×15 مجاز می باشد» قسمتی از ماده 44 که به اندازه عکس پرداخته منسوخ ضمنی می باشد.

ماده 46 - نصب هرگونه آثار تبلیغاتی به صورت پلاکارد توسط اقشار ، گروهها و احزاب و جمعیتها به شرطی مجاز است که فقط در جهت تشویق و ترغیب شرکت مردم در انتخابات باشد و ذکری از اسامی نامزد یا نامزدهای خاصی نداشته باشد .

ماده 47-(اصلاحی 1378/11/13) نامزدهای انتخاباتی می توانند با استفاده از آثار تبلیغاتی مجاز به صورت مشترک نیز تبلیغات انتخاباتی داشته باشند .

ماده 48 - نصب و استفاده از بلندگو صرفاً در محل ستاد تبلیغاتی نامزدها و محل سخنرانی ایشان مجاز است . استفاده از بلندگو در خارج از محیط سخنرانی و ستاد تبلیغاتی ممنوع می باشد .

ماده 49 - اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی موظف اند قبل از شروع اخذ رأی ، هرگونه آگهی و آثار تبلیغاتی نامزدها را از محل شعب ثبت نام امحا نمایند و ترتیبی اتخاذ کنند که در طول ساعات رأی گیری نیز محل اخذ رأی عاری از هرگونه آثار تبلیغاتی نامزدها باشد .

ماده 50-(اصلاحی 1378/11/13) تشکیلات ستادهای تبلیغات انتخاباتی تنها در مراکز بخشها (اعم از اینکه مرکز بخش ، شهر یا روستا باشد) شهرها و شهرستانها مجاز بوده و در شهرهای بزرگ در هر منطقه شهرداری می توان یک محل به عنوان ستاد تبلیغاتی دایر کرد . قبل از تشکیل ستاد لازم است محل ستاد و نام مسئول آن به فرمانداری یا بخشداری اعلام گردد .

ماده 51 - نامزدهای نمایندگی باید طرفداران خود را به نحو مقتضی توجیه نمایند تا از پاره کردن یا محو آثار تبلیغاتی سایر نامزدها خودداری کنند و برعلیه دیگر نامزدهای انتخاباتی به هیچ طریقی تبلیغ ننمایند .

ماده 52 - (اصلاحی 1390/8/22) شهرداریها و دهیاریها می توانند با استفاده از امکانات محلی ، مکانهای مناسبی را برای الصاق و یا ارائه آثار تبلیغاتی نامزدها تعیین نمایند .

ماده 53 - فرمانداران و بخشداران موظف اند از طریق نیروی انتظامی ، شهرداری و سایر مراجع محلی نسبت به امحای آثار تبلیغاتی که در محلهای ممنوع نصب شده اند ، اقدام نمایند .

فصل پنجم: تعیین محل شعب ثبت نام و اخذ رأی و اعضای شعب

ماده 54 - بلافاصله پس از انتخاب معتمدان اصلی و علی البدل و تشکیل هیأت اجرائی، هیأت‌های اجرائی حوزه های فرعی موظف اند در اجرای ماده (36) قانون به منظور تعیین تعداد و محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی تشکیل جلسه داده و مراتب را صورت جلسه نموده به وسیله فرماندار یا بخشدار حوزه فرعی به فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه اعلام دارند.

ماده 54 مکرر - (الحاقی 1390/8/22) هیأت‌های اجرایی فرعی به استناد ماده (44) قانون می توانند برای مناطق صعب العبور، کوهستانی و مسافتهای دور و نقاطی که تأسیس شعب ثابت اخذ رأی مقدور نیست، با اطلاع هیأت نظارت و تصویب هیأت اجرایی مرکز حوزه، شعب اخذ رأی سیار در نظر بگیرند.

تبصره 1 - هیأت اجرایی مربوط باید مسیر تردد شعب اخذ رأی سیار (اعم از بیمارستان، پادگان، روستاها، دهستانها و...) را تعیین نماید و اعضای شعب، حق خروج از مسیر تعیین شده را ندارند.

تبصره 2 - مسیر حرکت شعب اخذ رأی در صورت جلسه نتایج آرای شعبه در پایان اخذ رأی توسط نماینده هیأت نظارت قید و تأیید می گردد.

تبصره 3 - شعب اخذ رأی سیار جهت شمارش آرای صندوق پس از انقضای مهلت اخذ رأی باید به محل فرمانداری یا بخشداری (حسب مورد) یا مکانی که از قبل توسط فرمانداری یا بخشداری (حسب مورد) تعیین گردیده است، مراجعه نمایند.

ماده 55 - هیأت‌های اجرائی مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند پس از دریافت صورت جلسات تعیین شعب ثبت نام و اخذ رأی حوزه های فرعی ضمن بررسی و تصویب آنها، شعب ثبت نام و اخذ رأی مرکز حوزه انتخابیه را نیز تعیین و مراتب را صورت جلسه نمایند.

تبصره 1 - استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی در محل ابنیه تاریخی ممنوع می باشد.

تبصره 2 - غیر از موارد استثنا شده در تبصره (2) ماده (40) قانون، تعداد و محل استقرار شعب ثبت نام و اخذ رأی مرحله دوم انتخابات، همان تعداد و محل استقرار شعب در مرحله اول می باشد و هرگونه تغییری در این خصوص ممنوع است.

تبصره 3 - (الحاقی 1379/3/29) به موجب مصوبه مورخه 1390/8/22 هیأت وزیران حذف شد.

ماده 56 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه به محض وصول صورتجلسه تعیین شعب ثبت نام و اخذ رأی از هیأت اجرائی مرکز حوزه انتخابیه نسبت به انتشار آگهی انتخابات به ترتیبی اقدام می نمایند که موعد مقرر قانونی در ماده (38) قانون دقیقاً رعایت شده و نه (9) روز قبل از روز اخذ رأی آگهی انتخابات در سراسر حوزه انتخابیه منتشر شده باشد .

تبصره - فرمانداران تهران و اصفهان به عنوان فرمانداران مراکز حوزه های انتخابیه اقلیتهای دینی می توانند وظیفه انتشار آگهی انتخابات را به فرمانداران و بخشداران حوزه های فرعی اقلیتهای دینی محول نمایند .

ماده 57 - فرمانداران و بخشداران برای الصاق آگهی انتخابات در معابر عمومی و گذرگاهها در سراسر حوزه انتخابیه با استفاده از امکانات نیروی انتظامی و شهرداریها و سایر منابع محلی اقدام خواهند نمود .

ماده 58 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند در اجرای ماده (39) قانون سه نسخه از آگهی های منتشر شده را به ستاد انتخابات کشور و برای پیش بینی های لازم در سطح استان یک نسخه به ستاد انتخابات استانداری ارسال دارند ، ستاد انتخابات کشور یک نسخه از این آگهی ها را به هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات ارسال می نماید .

ماده 59 - هیأتهای اجرائی مراکز حوزه های انتخابیه و حوزه های فرعی موظف اند در اجرای ماده (40) قانون نسبت به تنظیم صورت جلسه تعیین اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی اقدام نمایند . در شعب پرتراکم به تشخیص هیأت اجرائی می توان به جای پنج (5) نفر ، هفت (7) نفر را به عنوان عضو شعبه تعیین کرد .

تبصره 1 - براساس تبصره (4) ذیل ماده (32) قانون باید از عضویت کسانی که در انتخابات قبل مرتکب تخلف شده باشند ، در شعب اخذ رأی خودداری گردد .

تبصره 2 - به استناد ماده (33) قانون ، اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی نباید در حوزه انتخابیه با داوطلبان انتخابات خویشاوندی نسبی یا سببی داشته باشند .

ماده 60 - فرمانداران و بخشداران موظف اند با توجه به صورت جلسه هیأت اجرائی مبنی بر تعیین اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی نسبت به صدور ابلاغ آنان اقدام و از ایشان برای تحویل گرفتن صندوق ، لوازم و مدارک ثبت نام و اخذ رأی دعوت به عمل آورند .

ماده 61 - فرمانداران و بخشداران پس از دعوت و حضور اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی در جلسه توجیهی ضمن آموزشهای لازم درباره برنامه و روش ثبت نام و اخذ رأی و قرائت آراء ، ترتیبی اتخاذ خواهند نمود که یک روز قبل از روز اخذ رأی اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی به محل شعب اعزام شوند و با انتخاب هیأت رئیسه ، محل شعبه را آماده برای اخذ رأی نمایند .

ماده 62 - فرمانداران و بخشداران موظف اند به گونه ای برنامه ریزی نمایند که در مناطق دورافتاده و صعب العبور حتی الامکان یک روز قبل از روز اخذ رأی تعرفه و برگهای رأی و مهر انتخابات و سایر وسایل و لوازم انتخاباتی در اختیار اعضای شعبه قرار گیرد . تحویل موارد فوق به اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی در شهرها باید در همان روز اخذ رأی و چند ساعت قبل از آغاز رأی گیری انجام شود .

ماده 63 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند در اجرای ماده (41) قانون نسبت به صدور حکم نماینده فرماندار یا بخشدار اقدام نمایند .

تبصره 1 - فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه می تواند اختیار تعیین نماینده را به فرماندار یا بخشدار حوزه های فرعی تفویض نماید .

تبصره 2 - فرمانداران و بخشداران موظف اند حداقل پنج (5) روز قبل از روز اخذ رأی ، وظایف نمایندگان فرماندار یا بخشدار را به نحو مقتضی به نامبردگان یادآوری کنند و آموزش لازم را به آنان بدهند .

تبصره 3 - فرمانداران و بخشداران برای تعیین نماینده خود در شعب ثبت نام و اخذ رأی حتی الامکان از کارمندان فرمانداری یا بخشداری و یا سایر ادارات دولتی استفاده خواهند کرد .

تبصره 4 - (اصلاحی 1390/8/22) پس از تعیین و معرفی کتبی ناظر یا ناظران برای هر یک از شعب ثبت نام و اخذ رأی حوزه انتخابیه از طرف هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه، فرمانداران و بخشداران نسبت به اعزام آنان به محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی اقدام نمایند.

ماده 64 - فرمانداران و بخشداران موظف اند برای حفاظت شعب ثبت نام و اخذ رأی با همکاری نیروی انتظامی محل به تعداد لازم از مأموران انتخاب و ضمن صدور ابلاغ نامبردگان ، آنان را در معیت اعضاء شعبه و نماینده فرماندار یا بخشدار به محل اعزام نمایند .

تبصره - نیروی انتظامی می تواند در صورت نیاز با تصویب شورای تأمین ذی ربط از نیروهای نظامی نیز برای حفاظت از شعب ثبت نام و اخذ رأی استفاده نمایند.

ماده 64 مکرر 1 - (الحاقی 1390/8/22) نامزدهای انتخابات مجلس شورای اسلامی با لحاظ ماده (55) قانون، می توانند نماینده یا نمایندگان خود را جهت حضور در شعب اخذ رأی با ارایه فهرست مشخصات سجلی و یک قطعه عکس سه در چهار به هیأت نظارت حوزه انتخابیه معرفی نمایند.

تبصره 1 - نماینده نامزد در شعبه اخذ رأی حداقل پنج روز قبل از شروع اخذ رأی باید معرفی گردد.

تبصره 2 - تأمین نیازهای نماینده نامزد در روز اخذ رأی بر عهده نامزد مربوط است.

تبصره 3 - کارت نمایندگان نامزدها حداکثر بیست و چهار ساعت قبل از اخذ رأی باید تحویل گردد.

ماده 64 مکرر 2 - (الحاقی 1390/8/22) نمایندگان نامزدها می توانند بدون دخالت در انجام وظایف سایر مسئولان شعبه، تا پایان زمان اخذ رأی، شمارش آراء و تنظیم صوتجلسه در شعبه حضور داشته باشند.

تبصره 1 - نمایندگان نامزدها در صورت مشاهده تخلف، باید مراتب را بصورت کتبی به مسئولان شعبه یا هیأت های اجرایی و نظارت اعلام نمایند.

تبصره 2 - چنانچه نماینده نامزد در شعبه اخذ رأی له یا علیه نامزدی تبلیغ نماید، برابر مقررات مربوط با وی رفتار خواهد شد.

فصل ششم: ثبت نام، اخذ رأی و قرائت و شمارش آراء

ماده 65 - (اصلاحی 1380/2/19) برنامه ثبت نام، اخذ رأی و قرائت و شمارش آراء:

اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی باید حداقل یک ساعت قبل از شروع اخذ رأی در محل شعبه حاضر شده و ابتدا هر گونه آکھی و آثار تبلیغاتی نامزدها را که در اطراف محل شعبه نصب شده است، امحا و بعد از آن نسبت به ثبت اسامی هیأت رئیسه، ناظران، نماینده فرماندار، بازرس وزارت کشور (در صورت حضور) در صدر فرم صورت جلسه نتیجه اخذ رأی شعبه اقدام و حاضران آنرا امضا کنند و سپس صندوق اخذ رأی، باید در حضور نماینده هیأت نظارت بر حوزه انتخابیه و نماینده فرماندار یا بخشدار و بازرس وزارت کشور (چنانچه نمایندگان فرماندار یا بخشدار و بازرس وزارت کشور حضور داشته باشند) باز و پس از حصول اطمینان از خالی بودن صندوق، آن را با بستههای انتخاباتی مخصوص اجرایی و نظارت (با همکاری ناظران) در محلهای مشخص پلمپ نموده و نمایندگان هیأت نظارت موضوع را در صورتجلسه گواهی نمایند و برنامه اخذ رأی و قرائت آراء در شش مرحله به شرح زیر انجام می پذیرد:

اول - مرحله مراجعه رأی دهندگان

دوم - مرحله کنترل

سوم - مرحله ثبت نام

چهارم - مرحله اخذ رأی

پنجم - مرحله قرائت و شمارش آراء

ششم - مرحله تنظیم و تکمیل صورت جلسه

اول - مرحله مراجعه رأی دهندگان :

1- اعضای شعبه باید کوشش نمایند محل اخذ رأی حتی الامکان در محوطه و مکانی مستقر باشد که یک درب برای

ورود و یک درب برای خروج رأی دهندگان داشته باشد .

2- کلیه رأی دهندگان حتی افرادی که در زندانها، پادگانها، بیمارستانها و نظایر اینها به سر می برند، با در دست داشتن اصل شناسنامه خود در محل شعبه ثبت نام و اخذ رأی حضور یافته و به ترتیب به منظور ثبت نام و دادن رأی وارد محوطه اخذ رأی می شوند.

دوم - مرحله کنترل :

کنترل در دو مرحله انجام می شود :

الف - نماینده فرماندار یا بخشدار یا رئیس شعبه یا هر یک از منشی های شعبه ثبت نام و اخذ رأی با ملاحظه شناسنامه رأی دهنده موارد زیر را مورد توجه قرار می دهند :

1- شناسنامه به مهر انتخابات جاری مجلس شورای اسلامی ممهور نشده باشد .

2- (اصلاحی 1385/10/12) شناسنامه متعلق به شخص مراجعه کننده بوده و صاحب آن در روز اخذ رأی هجده سال تمام داشته باشد .

ب - نماینده فرماندار یا بخشدار یا رئیس شعبه و یا هر یک از منشی ها انگشت سبابه دست راست رأی دهنده را مشاهده می نماید تا اثری از رنگ جوهر استامپ که نشانه دادن رأی در شعبه دیگر است، نباشد. چنانچه مراجعه کننده دارای شناسنامه ای باشد که ممهور به مهر انتخابات جاری مجلس شورای اسلامی در روز اخذ رأی بوده و دلالت بر دادن رأی در شعبه دیگری نماید یا در انگشت سبابه او اثر جوهر استامپ شعبه اخذ رأی دیگری مشاهده شود، با دستور نماینده فرماندار یا بخشدار از رأی دادن وی جلوگیری به عمل آید.

سوم - مرحله ثبت نام :

1- پس از انجام مرحله کنترل و حصول اطمینان از اینکه شناسنامه متعلق به مراجعه کننده است و واجد شرایط رأی دادن می باشد یک نفر از منشی ها براساس مندرجات شناسنامه رأی دهنده و در صورت لزوم پرسش از وی

نسبت به ثبت مشخصات و اطلاعات لازم از رأی دهنده روی برگ تعرفه اقدام و پس از اخذ اثر انگشت وی روی برگ تعرفه ، آنرا با قید تاریخ ، با مهر انتخابات مجلس شورای اسلامی ممهور و امضاء می نماید .

2- (اصلاحی 1380/2/19) متصدی ثبت نام ، شناسنامه رأی دهنده را در محل تعیین شده به مهر انتخابات ممهور و به وی تحویل می نماید .

3- به موجب مصوبه مورخ 1390/8/22 حذف شد.

چهارم - مرحله اخذ رأی :

1- (اصلاحی 1378/11/13) پس از ثبت نام رأی دهنده ، برگ رأی توسط متصدی ثبت نام و ناظر هیأت نظارت به مهر انتخابات و مهر هیأت نظارت ممهور و پس از جدا شدن به رأی دهنده تحویل می گردد . رأی دهنده پس از اخذ رأی ، نام و نام خانوادگی و سایر مشخصه های نامزد یا نامزدهای مورد نظر خود را بر روی آن می نویسد و در صورتی که نام و نام خانوادگی نامزدها قبلاً در برگ رأی چاپ شده باشد ، در مقابل اسم نامزد یا نامزدهای مورد نظر خود ، علامت می زند و پس از انداختن برگ رأی در صندوق اخذ رأی ، از درب خروجی شعبه خارج می گردد . بدیهی است تعرفه انتخاباتی و قسمت ویژه نظارت پس از ممهور شدن تحت نظر مشترک اعضای شعبه و ناظرین شورای نگهبان نگهداری خواهد شد .

2- نماینده فرماندار یا بخشدار و اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که رأی دادن و انتخاب نامزد یا نامزدها مخفی و به صورت کاملاً آزاد و بدون اعمال نفوذ شخص دیگری انجام گیرد و هیچ یک از اعضای شعب و نماینده فرماندار یا بخشدار و مأموران انتظامی و نماینده هیأت نظارت بر حوزه انتخابیه و اصولاً کلیه افرادی که به نحوی از انحاء در شعبه وظیفه ای به عهده دارند ، حق نوشتن برگ رأی یا علامت زدن در مقابل نام نامزد یا نامزدها برای اشخاص را ندارند . در صورتی که برای نوشتن یا علامت زدن در مقابل نام نامزد یا نامزدهای مورد نظر بر روی برگ رأی نیاز به فرد دیگری باشد ، رأی دهنده باید از وجود افراد خارج از شعبه که مورد اعتماد وی هستند استفاده نماید و اعضای شعبه نیز کنترل نمایند تا عمل خلاف قانون انجام نگیرد .

3- نماینده هیأت نظارت بر حوزه انتخابیه در صورت مشاهده تخلف یا اعمال نفوذ موظف است مراتب را به اعضای شعبه و نماینده فرماندار یا بخشدار تذکر دهد و آنان ضمن بررسی موضوع باید فرد یا افراد خاطی را توسط مأموران انتظامی حاضر در شعبه جلب و مراتب را صورت جلسه نمایند و همراه خاطی تحویل مقامات قضائی دهند .

4- نماینده فرماندار یا بخشدار و یا رئیس شعبه ثبت نام و اخذ رأی مراقبت خواهند نمود هیچ فرد مسلحی وارد شعبه اخذ رأی نشود . کنترل این امر توسط مأموران انتظامی در جلوی درب ورودی شعبه انجام میشود .

5- به استناد تبصره ذیل ماده (55) قانون به جز مسئولان و اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی ، ناظران شورای نگهبان ، بازرسان وزارت کشور و نمایندگان نامزدها ، حضور دیگر افراد در شعب ثبت نام و اخذ رأی ممنوع و جرم است و به جز مسئولان یاد شده افراد دیگر فقط می توانند به عنوان رأی دهنده در محل شعبه حضور یابند و بلافاصله پس از دادن رأی ، محل شعبه را ترک نمایند . رئیس شعبه یا نماینده فرماندار یا بخشدار با همکاری مأموران انتظامی موظف اند از حضور افراد غیر مسئول در محل شعبه جلوگیری به عمل آورند .

6 - (الحاقی 1390/8/22) پس از پایان ساعت رأی گیری، تمام افرادی که جهت دادن رأی داخل صف قرار دارند، به داخل شعبه هدایت شده و درب شعبه بسته می گردد. مسئولان شعبه پس از بستن درب شعبه، اجازه ورود به هیچ شخصی را جهت اخذ رأی نخواهند داد.

پنجم - مرحله قرائت و شمارش آرا :

یکم - شیوه دستی :

1- اعضای شعبه پس از انقضای مدت اخذ رأی در صورت حصول اطمینان از اینکه کلیه مراجعه کنندگان رأی خود را در صندوقهای رأی انداخته اند و دیگر کسی برای رأی دادن در محل شعبه حضور ندارد ، بلافاصله پس از شمارش تعرفه های مصرف شده و تعرفه و برگ رأی مصرف نشده باقی مانده ، مراتب را در صورت جلسه درج خواهند کرد .

2- اعضای شعبه با حضور نماینده هیأت نظارت بر حوزه انتخابیه و نماینده فرماندار یا بخشدار و بازرس وزارت کشور (در صورت حضور) شمارش و قرائت آرا را آغاز می نمایند و موظف اند ترتیبی اتخاذ نمایند که کار قرائت و شمارش آرا همواره توسط حداقل دو نفر انجام شود تا در این باره مراقبت‌های لازم به عمل آید .

تبصره 1 - (اصلاحی 1378/11/13) ترتیب شمارش و قرائت آرا به این صورت است که ابتدا رئیس یا نایب رئیس شعبه اخذ رأی با همکاری منشی ها تعداد تعرفه های مصرف شده ثبت مشخصات رأی دهنده را شمارش می کنند و ضمن تطبیق تعداد آن با تعداد قسمت‌های ویژه نظارت ، تعداد هر دو قسمت به تفکیک در صورت جلسه درج می گردد . سپس بست های پلمپ شده صندوق اخذ رأی را باز کرده و تعداد آرای داخل صندوق را بدون آنکه خوانده شود برگ شماری و به شرح زیر اقدام می نمایند :

الف - چنانچه تعداد برگهای رأی داخل صندوق بیشتر از تعداد قسمت‌های ویژه نظارت باشد ، به تعداد اضافی از مجموع برگ آرا بدون آنکه خوانده شود ، به قید قرعه برداشته و با رنگ قرمز ، جمله " **باطل شد** " بر روی آن قید و آن را باطل نموده و در صورت جلسه اخذ رأی نیز درج و در پایان ضمیمه صورت جلسه می نمایند .

ب - چنانچه پس از اجرای قسمت (الف) ، باز هم تعداد آرای داخل صندوق نسبت به تعداد تعرفه های صادر شده یعنی قسمت ثبت مشخصات رأی دهنده بیشتر باشد ، به تعداد اضافی از مجموع برگهای آرا بدون آنکه خوانده شود ، به قید قرعه برداشته و با رنگ قرمز ، جمله " **باطل شد** " بر روی آن قید و آن را باطل نموده و در صورت جلسه اخذ رأی نیز درج و در پایان ضمیمه صورت جلسه می نمایند .

ج - در هر حال چنانچه تعداد برگهای رأی داخل صندوق مساوی یا کمتر از تعداد قسمت ویژه نظارت یا تعرفه مصرف شده یعنی قسمت ثبت مشخصات رأی دهنده باشد ، اقدام خاصی صورت نمی گیرد و فقط تعداد برگهای رأی داخل صندوق در صورت جلسه درج می شود .

تبصره 2 - (اصلاحی 1378/11/13) پس از اینکه برگهای رأی به ترتیب مذکور در فوق شمارش شد ، قرائت آرا با رعایت مواد (19)، (20) و (21) قانون و بندها و تبصره های ذیل آنها و ماده (2) قانون الحاق چند ماده به قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی و الحاق یک تبصره به ماده (20) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی - مصوب 1378/10/13 انجام می شود .

دوم - شیوه بکارگیری دستگاههای شمارشگر رایانه ای :

1- (اصلاحی 1378/11/13) چنانچه با توافق وزارت کشور و هیأت مرکزی نظارت مقرر شده باشد که کار قرائت و شمارش آرا با دستگاههای شمارشگر رایانه ای انجام شود اعضای شعبه پس از انقضای مدت اخذ رأی و حصول اطمینان از اینکه کلیه مراجعه کنندگان رأی خود را در صندوقهای رأی انداخته اند و دیگر کسی برای رأی دادن در محل شعبه حضور ندارد با حضور ناظر هیأت نظارت و نماینده فرماندار و بخشدار و بازرس وزارت کشور کار شمارش آراء را به شرح زیر انجام می دهند :

الف - ابتدا رئیس یا نائب رئیس شعبه اخذ رأی با همکاری منشی ها تعداد تعرفه های مصرف شده ثبت مشخصات رأی دهنده را شمارش می کنند و ضمن تطبیق تعداد آنها با تعداد قسمت‌های ویژه نظارت ، تعداد هر دو قسمت به تفکیک در صورت جلسه درج می گردد . سپس لاک و مهر صندوق اخذ رأی را باز کرده و تعداد آرای داخل صندوق را بدون آنکه خوانده شود برگ شماری و به شرح زیر اقدام می نمایند :

ب - چنانچه تعداد برگهای رأی داخل صندوق بیشتر از تعداد قسمت‌های ویژه نظارت باشد ، به تعداد اضافی از مجموع برگ آرا بدون آنکه خوانده شود ، به قید قرعه برداشته و با رنگ قرمز ، جمله " **باطل شد** " بر روی آن قید و آن را باطل نموده و در صورت جلسه اخذ رأی نیز درج و در پایان ضمیمه صورت جلسه می نمایند .

ج - چنانچه پس از اجرای قسمت "ب" ، باز هم تعداد آرای داخل صندوق نسبت به تعداد تعرفه های صادر شده یعنی قسمت ثبت مشخصات رأی دهنده بیشتر باشد ، تعداد اضافی از مجموع برگهای آرا بدون آنکه خوانده شود ، به قید قرعه برداشته و با رنگ قرمز ، جمله " **باطل شد** " بر روی آن قید و آن را باطل نموده و در صورت جلسه اخذ رأی نیز درج و در پایان ضمیمه صورت جلسه می نمایند .

د - در هر حال چنانچه تعداد برگهای رأی داخل صندوق مساوی و یا کمتر از تعداد قسمت ویژه نظارت یا تعرفه مصرف شده یعنی قسمت ثبت مشخصات رأی دهنده باشد ، اقدام خاصی صورت نمی گیرد و فقط تعداد برگهای رأی داخل صندوق در صورت جلسه درج می شود .

2- (اصلاحی 1378/11/13) در صورتی که در میان آرای ریخته شده به صندوق ، آرای فاقد مهر انتخابات یا فاقد مهر هیأت نظارت وجود داشته باشد ، پشت آنها به تفکیک با رنگ قرمز جمله " **باطل شد** " نوشته می شود و پس از بسته بندی ، تعداد هریک در صورت جلسه قید می گردد .

3- پس از اجرای مراحل فوق ، کلیه تعرفه های صادر شده و برگهای رأی ، همراه با یک نسخه از صورت جلسه داخل صندوق قرار داده می شود و صندوق اخذ رأی پس از لفاف ، لاک و مهر می گردد .

4- (اصلاحی 1378/11/13) اعضای شعبه باید ترتیبی اتخاذ نمایند که کار شمارش تعرفه های صادر شده و برگهای رأی داخل صندوق با حضور نماینده هیأت نظارت و نماینده فرماندار یا بخشدار و بازرس وزارت کشور انجام شده و در این باره مراقبتهای لازم را به عمل آورند . (قسمتهای ویژه نظارت برای تحویل به هیأت نظارت مربوط تحویل ناظر شعبه می گردد)

5- اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی موظف اند همراه با ناظر شعبه و نماینده فرماندار یا بخشدار و بازرس وزارت کشور و مأموران محافظ صندوق ، صندوق یا صندوقهای محتوی تعرفه و آراء را برای قرائت و شمارش آرا به محل استقرار دستگاههای شمارشگر آرا که از قبل مشخص شده است حمل نمایند و در صورت عدم امکان حضور تمامی اعضای شعبه ، حضور رئیس یا نایب رئیس آن الزامی است .

6- پس از رسیدن مسئولان شعبه و صندوق اخذ رأی به محل استقرار دستگاههای شمارشگر صندوق اخذ رأی باز و آرای ریخته شده در آن که قبلاً آرای زائد بر تعرفه ثبت مشخصات رأی دهندگان و قسمت ویژه نظارت و آرای فاقد مهر انتخابات یا مهر هیأت نظارت از آنها جدا شده است ، برای قرائت و شمارش به کاربر دستگاه تحویل داده می شود .

7- (اصلاحی 1378/11/13) کلیه موارد فوق باید با رعایت مواد (18) ، (19) ، (20) و (21) و ماده 2 قانون الحاق چند ماده به قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی و الحاق یک تبصره به ماده 20 قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب 1378/10/13 قانون باشد .

ششم - مرحله تنظیم صورت جلسه قرائت و شمارش آرا :

یکم - شیوه دستی :

پس از خاتمه شمارش و قرائت آرا ، صورت جلسه اخذ رأی شعبه در شش نسخه تنظیم و سپس تعداد رأی هر یک از دارندگان رأی در صورت جلسه نوشته می شود . صورت جلسه پس از تنظیم به امضای نماینده فرماندار

یا بخشدار و اعضای شعبه اخذ رأی و نماینده هیأت نظارت بر حوزه انتخابیه و بازرس وزارت کشور می رسد و بلافاصله یک نسخه از صورت جلسه همراه با کلیه تعرفه های مصرف شده و برگهای رأی قرائت شده داخل صندوق رأی قرار داده می شود و پس از پلمپ مجدد صندوق (صندوقها) توسط بستهای اجرایی و نظارت اعضای شعبه اخذ رأی به اتفاق نماینده فرماندار یا بخشدار در معیت مأموران انتظامی ، صندوق (صندوقهای) رأی را به همراه دو نسخه از صورت جلسه شعبه اخذ رأی و تعرفه و برگهای رأی مصرف نشده باقی مانده و سایر لوازم و مدارک رسماً تحویل هیأت اجرائی یا نماینده آن می دهند. اگر در روز اخذ رأی اشکالات و ایراداتی پدید آمده باشد، باید در صورت جلسه ذکر گردد و به امضای اعضای شعبه و نماینده فرماندار یا بخشدار و نماینده هیأت نظارت بر حوزه انتخابیه و بازرس وزارت کشور برسد .

دوم - شیوه به کارگیری دستگاههای شمارشگر رایانه ای :

پس از خاتمه شمارش و قرائت آرا ، صورت جلسه نتایج در شش نسخه تنظیم و به امضای کاربر دستگاه و حداقل رئیس یا نائب رئیس شعبه ، ناظر هیأت نظارت ، نماینده فرماندار یا بخشدار و بازرس وزارت کشور می رسد و بلافاصله یک نسخه از صورت جلسه همراه با کلیه تعرفه های مصرف شده و برگهای رأی قرائت شده و یک نسخه از صورت جلسه تنظیمی در محل شعبه داخل صندوق رأی قرار داده می شود و پس از لفاف کردن و لاک و مهر شدن صندوق (صندوقهای) رأی به همراه دو نسخه از صورت جلسه شعبه اخذ رأی و تعرفه و برگهای رأی مصرف نشده باقی مانده و سایر لوازم و مدارک رسماً تحویل هیأت اجرائی یا نماینده آن می گردد . اگر در روز اخذ رأی اشکالات و ایراداتی پدید آمده باشد باید در صورت جلسه تنظیمی در محل شعبه ذکر گردد .

ماده 66 - برنامه ثبت نام ، اخذ رأی و قرائت و شمارش آرای مرحله دوم :

برنامه مرحله اول ثبت نام ، اخذ رأی ، قرائت و شمارش آرا با رعایت نکات زیر در مرحله دوم تکرار می

گردد :

1- چنانچه شناسنامه رأی دهنده به مهر انتخابات ممهور شده است ، باید مربوط به همان حوزه انتخابیه ای باشد که در مرحله دوم مراجعه کرده است .

2- چنانچه رأی دهنده در مرحله اول به هیچ یک از حوزه های انتخابیه مراجعه نکرده و شناسنامه اش فاقد مهر مرحله اول انتخابات باشد ، می تواند به هر یک از حوزه های انتخابیه ای که تمایل دارد ، مراجعه کند .

3- شناسنامه مراجعه کننده به مهر انتخاباتی مرحله دوم انتخابات جاری ممهور نشده باشد .

4- با رعایت مفاد بندهای یاد شده ، شناسنامه رأی دهنده به مهر مرحله دوم انتخابات جاری ممهور گردد .

ماده 67 - هیأت های اجرائی بخشها (به استثنای بخشهایی که مرکز حوزه انتخابیه هستند) پس از دریافت کلیه صندوق های آرا و مدارک و صورت جلسات شعب اخذ رأی انتخابات بخش نسبت به تنظیم صورت جلسه جمع آرای شعب بخش در حضور اعضای هیأت نظارت در پنج (5) نسخه اقدام نموده و مدارک ، لوازم و صندوقها را به همراه دو نسخه از صورت جلسه تنظیمی برای ارسال به مرکز حوزه انتخابیه تحویل بخشدار یا سرپرست بخشداری می دهند .

ماده 68 - بخشداران سراسر کشور (به استثنای بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه) موظف اند بلافاصله پس از دریافت صورت جلسه نتایج اخذ رأی بخش از هیأت اجرائی و فرمهای نتایج آرای شعب ثبت نام و اخذ رأی کلیه مدارک و لوازم و صندوق های اخذ رأی ، به انضمام دو نسخه از صورت جلسه نتایج اخذ رأی بخش و تعرفه و برگهای رأی مصرف نشده باقی مانده را به فرماندار متبوع خود ارسال تا از آن طریق به هیأت اجرائی مرکز حوزه انتخابیه تحویل شود .

تبصره - در بخشهایی که تابعیت تقسیماتی و تابعیت انتخاباتی آنها متفاوت است و نیز در بخشهایی که حوزه فرعی یک بخش دیگر می باشند ، بخشداران موظف اند صورت جلسه مربوط و سایر مدارک انتخاباتی را مستقیماً به مرکز حوزه انتخابیه ذیربط ارسال نمایند .

ماده 69 - فرمانداران حوزه های فرعی موظف اند بلافاصله پس از دریافت کلیه مدارک ، لوازم ، صندوق های اخذ رأی و صورت جلسات بخشهای تابع ، نسبت به تشکیل جلسه هیأت اجرائی فرعی در حضور هیأت نظارت اقدام و نتیجه کلی انتخابات مرکز شهرستان و بخشهای تابع را صورت جلسه نمایند .

ماده 70 - فرمانداران حوزه های فرعی موظف اند بلافاصله کلیه مدارک و لوازم و صندوق های اخذ رأی ، به انضمام یک نسخه از صورت جلسه هیأت اجرائی فرعی شهرستان و تعرفه و برگهای رأی مصرف نشده باقی مانده را جهت تحویل به هیأت اجرائی مرکز حوزه انتخابیه ، به فرمانداری مرکز حوزه انتخابیه ارسال نمایند .

ماده 71 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه پس از دریافت صورت جلسات قرائت آرای حوزه های فرعی ، کلیه مدارک و لوازم و صندوقهای مربوط به آنها را در اسرع وقت به هیأت اجرائی مرکز حوزه انتخابیه تحویل نموده و هیأت اجرائی مرکز حوزه با حضور هیأت نظارت پس از تطبیق نتایج ، سریعاً نسبت به تنظیم صورت جلسه مشترک نتیجه انتخابات حوزه انتخابیه اقدام می نماید .

تبصره - (اصلاحی 1390/8/22) فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند کلیه تعرفه و برگهای رأی مصرف نشده باقی مانده را که از حوزه های فرعی تحویل گرفته اند ، همراه با آنچه که در مرکز حوزه انتخابیه باقی مانده است ، تا زمان صدور دستور امحا از طرف وزارت کشور در محل امن نگهداری و حفاظت نمایند .

ماده 72 - (اصلاحی 1378/10/5) فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه پس از دریافت صورت جلسات نتیجه انتخابات موضوع ماده (71) این آئین نامه ، بلافاصله آن را به ستاد انتخابات کشور و شورای نگهبان ارسال و سپس نسبت به انتشار آگهی نتیجه انتخابات در سراسر حوزه انتخابیه اقدام می نمایند .

ماده 73 - هیأت های اجرائی حوزه های فرعی انتخابات اقلیتهای دینی بلافاصله پس از دریافت صندوقهای آرا و مدارک و صورت جلسات شعب اخذ رأی انتخابات با حضور اعضای هیأت نظارت شورای نگهبان نسبت به تنظیم صورت جلسه جمع آرای شعب فرمانداری یا بخشداری مربوط در پنج (5) نسخه اقدام نموده و مدارک ، لوازم ، صندوقها ، صورت جلسه تنظیمی ، تعرفه و برگهای رأی مصرف نشده باقی مانده را جهت اعلام نتیجه به فرماندار مرکز حوزه انتخابیه تحویل فرماندار یا بخشدار مربوط می نمایند .

ماده 74 - فرمانداران و بخشدارانی که انتخابات اقلیتهای دینی را به عنوان حوزه فرعی برگزار می کنند ، موظف اند بلافاصله پس از دریافت صورت جلسه نتیجه اخذ رأی انتخابات از هیأت اجرائی فرعی اقلیت دینی مربوط ، مفاد آنرا به فرماندار مرکز حوزه انتخابیه ذی ربط (تهران یا اصفهان) اعلام و متعاقباً یک نسخه از اصل صورت جلسه ، به انضمام یک نسخه از نتایج آرای کلیه شعب ثبت نام و اخذ رأی با سریعترین وسیله به فرماندار مرکز حوزه انتخابیه ارسال نمایند .

تبصره - ارسال صندوقهای رأی و سایر مدارک انتخاباتی مربوط به اقلیتهای دینی به مرکز حوزه انتخابیه (تهران یا اصفهان) لزومی ندارد و در فرمانداریها یا بخشداریهای حوزه فرعی باقی می ماند . بدیهی است در صورت نیاز هیأت های اجرائی مراکز حوزه های انتخابیه اقلیتهای دینی به صندوقهای اخذ رأی و سایر مدارک ،

فرمانداران و بخشداران حوزه های فرعی اقلیتهای دینی موظف اند سریعاً با اعزام پیک ویژه موارد درخواستی را در اختیار هیأت‌های مذکور قرار دهند .

ماده 75 - فرمانداران تهران و اصفهان (مراکز حوزه های انتخابیه اقلیتهای دینی کشور) بلافاصله پس از وصول نتایج اخذ رأی انتخابات حوزه های فرعی اقلیتهای دینی ، برای این حوزه ها نیز عیناً مواد (71) و (72) این آئین نامه را به اجرا می گذارند .

ماده 76 - فرمانداران تهران و اصفهان پس از تنظیم آگهی نتیجه انتخابات مربوط به اقلیتهای دینی ، بلافاصله ضمن انتشار آگهی مزبور در مرکز حوزه انتخابیه ، متن آنرا به منظور انتشار در حوزه های فرعی نیز به فرمانداران حوزه های فرعی اقلیت مربوط اعلام می نمایند .

ماده 77 - فرمانداران و بخشداران حوزه های فرعی اقلیتهای دینی ، بلافاصله پس از وصول متن آگهی نتیجه انتخابات از فرمانداران مراکز حوزه های انتخابیه اقلیتهای دینی ، به منظور اطلاع اقلیت دینی مربوط نسبت به انتشار آن در مهلت مقرر در حوزه های فرعی شهرستان یا بخش اقدام خواهند نمود .

فصل هفتم: رسیدگی به شکایات و اعلام نظر شورای نگهبان

ماده 78 - در صورتی که در پایان مهلت قانونی هیچ گونه شکایتی از انتخابات نرسید، هیأت اجرائی مرکز حوزه انتخابیه با حضور اعضای هیأت نظارت تشکیل جلسه داده و مراتب عدم وصول شکایت و اظهار نظر در خصوص چگونگی برگزاری انتخابات را صورت جلسه می نمایند.

ماده 79 - (اصلاحی 1390/8/22) در صورت وصول شکایت به هیأت اجرائی مرکز حوزه انتخابیه، شکایات واصل شده با توجه به مواد (68) و (70) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مورد رسیدگی قرار گرفته و نتیجه صورت جلسه می گردد.

تبصره - (الحاقی 1390/8/22) هیأت اجرایی پس از بررسی شکایات و گزارشات با استناد به ماده (70) قانون می تواند با تأیید هیأت نظارت، آرای یک یا چند شعبه را که در سرنوشت انتخابات مؤثر نیستند، باطل نماید.

ماده 80 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه بلافاصله سه نسخه صورت جلسه رسیدگی به شکایات دریافتی از هیأت اجرائی مرکز حوزه انتخابیه را به ستاد انتخابات کشور و یک نسخه به هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه ارسال می دارند.

ماده 81 - ستاد انتخابات کشور دو نسخه از صورت جلسات واصل شده را به هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات جهت بررسی و اعلام نظر شورای نگهبان ارسال می دارد.

ماده 82 - شورای نگهبان نظریه خود را در مورد انتخابات هر یک از حوزه های انتخابیه با رعایت تبصره ذیل ماده (72) قانون به ستاد انتخابات کشور اعلام می نماید.

ماده 83 - ستاد انتخابات کشور موظف است نظریه شورای نگهبان را پس از وصول، بلافاصله به منظور اقدام قانونی به فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه ابلاغ نماید.

فصل هشتم : صدور اعتبار نامه منتخبان

ماده 84 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند پس از وصول نظریه شورای نگهبان در خصوص برگزاری مرحله اول انتخابات که از طریق ستاد انتخابات کشور به آنان ابلاغ شده است ، حداکثر ظرف چهل و هشت (48) ساعت نسبت به تشکیل جلسه مشترک هیأت اجرائی و هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه اقدام و نتیجه نهائی و پایان برنامه مرحله اول انتخابات را صورت جلسه و در صورت داشتن منتخب یا منتخبان در این مرحله از انتخابات ، نسبت به صدور اعتبار نامه آنان اقدام نمایند .

ماده 85 - در حوزه های انتخابیه ای که اعتبار نامه ای برای هیچ یک از نامزدهای انتخاباتی مرحله اول صادر نمی گردد ، فرمانداران و بخشداران مراکز این حوزه های انتخابیه موظف اند بلافاصله پس از وصول هر یک از صورت جلسات نتایج قطعی مرحله اول انتخابات ، دو نسخه از آنرا به ستاد انتخابات کشور ارسال ، یک نسخه به هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه تسلیم و نسخه باقی مانده را در پرونده حوزه انتخابیه نگهداری نمایند .

ماده 86 - در حوزه های انتخابیه ای که برای منتخبان مرحله اول انتخابات اعتبار نامه صادر می گردد ، فرمانداران و بخشداران مراکز این حوزه های انتخابیه موظف اند بلافاصله پس از دریافت صورت جلسه مربوط ، یک نسخه از اعتبار نامه تکمیل شده را به شخص منتخب یا نماینده وی که به طور کتبی معرفی شده باشد ، تسلیم و دو نسخه از صورت جلسه را همراه با سه نسخه از اعتبار نامه به وسیله پیک مطمئن از طریق ستاد انتخابات استان به ستاد انتخابات کشور ارسال و متعاقباً نتیجه نهائی انتخابات را به ستاد انتخابات کشور اعلام نمایند . یک نسخه از صورت جلسه به هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه تحویل و نسخه باقی مانده در پرونده حوزه انتخابیه نگهداری می شود .

تبصره 1 - عکس منتخب باید در کلیه نسخ اعتبار نامه الصاق و به مهر فرمانداری یا بخشداری مرکز حوزه انتخابیه ممهور گردد .

تبصره 2 - در اجرای تبصره ذیل ماده (74) قانون ، در صورتی که اعضای هیأتهای اجرائی و نظارت پس از اعلام نظر شورای نگهبان از امضای اعتبار نامه خودداری کنند ، فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه موظف است وسیله

پیک مطمئن از طریق ستاد انتخابات استناداری کلیه نسخ اعتبارنامه را برای امضای وزیر کشور و رئیس هیأت

مرکزی نظارت سریعاً به ستاد انتخابات کشور تحویل نماید .

تبصره 3 = در اجرای ماده (74) ، قانون یک نسخه از اعتبارنامه منتخبان ، توسط ستاد انتخابات کشور به شورای

نگهبان ارسال می گردد .

تبصره 4 = کلیه مراحل اجرائی پس از اظهار نظر شورای نگهبان در مرحله اول ، عیناً در مرحله دوم تکرار خواهد شد .

فصل نهم : امحای تعرفه و برگهای رأی مصرف شده

ماده 87 - وزارت کشور موظف است پس از اینکه کار رسیدگی به اعتبار نامه های نمایندگی کلیه منتخبان در مجلس شورای اسلامی به پایان رسید ، دستور امحای تعرفه و برگهای رأی مصرف شده داخل صندوقهای رأی و تمامی مهرهای انتخاباتی کلیه حوزه های انتخابیه را به فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه صادر نماید .

تبصره 1 - وزارت کشور می تواند به منظور گردآوری آمار و اطلاعات مربوط به رأی دهندگان از قبیل سن ، جنس ، تأهل و مجرد ، سواد و ... قبیل از صدور دستور امحای تعرفه و برگهای رأی مصرف شده ، بهره برداری لازم از تعرفه رأی دهندگان را به عمل آورد . بدیهی است رعایت مخفی بودن آرای رأی دهندگان الزامی است .

تبصره 2 - به منظور حفظ اسناد و مدارک مربوط به انتخابات ، ستاد انتخابات کشور موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که سه صندوق محتوی تعرفه و برگهای رأی و صورت جلسه نتیجه شعب اخذ رأی از هریک از استانها عیناً به مرکز اسناد انقلاب اسلامی تحویل گردد .

ماده 88 - فرمانداران و بخشداران مراکز حوزه های انتخابیه موظف اند پس از وصول دستور وزارت کشور مبنی بر امحای تعرفه و برگهای رأی مصرف شده انتخابات مجلس شورای اسلامی با حضور اعضای هیأت اجرائی و حتی الامکان هیأت نظارت مرکز حوزه انتخابیه نسبت به امحای تعرفه و برگهای رأی مصرف شده انتخابات سراسر حوزه انتخابیه به نحو مقتضی اقدام و مراتب را صورت جلسه نمایند .

تبصره - نظر به اینکه صندوقهای رأی حوزه های فرعی انتخابات اقلیتهای دینی در محل حوزه فرعی نگهداری شده و به مرکز حوزه انتخابیه ارسال نمی گردد ، فرمانداران تهران و اصفهان به عنوان مراکز حوزه های انتخابیه اقلیتهای دینی موظف اند پس از وصول دستور وزارت کشور ، مراتب را به حوزه های فرعی ذی ربط ابلاغ نمایند تا حوزه های فرعی راساً در این خصوص اقدام و دو نسخه از صورت جلسه مربوط را به مرکز حوزه انتخابیه ارسال نمایند . یک نسخه از این صورت جلسه همراه با یک نسخه از صورت جلسه مربوط به مرکز حوزه انتخابیه توسط فرمانداران تهران و اصفهان به ستاد انتخابات کشور ارسال خواهد شد .

ماده 89 - دستور العمل و فرمهای مربوط به مواد بخش اجرائی این آئین نامه با تصویب وزیر کشور قابل اجرا می باشد .

« آیین نامه اجرایی قانون تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی

مجلس شورای اسلامی مصوب 1384/12/14 هیأت وزیران با اصلاحات بعدی »

ماده 1 - (اصلاحی 1384/8/25) پس از ابلاغ مراتب تأیید صلاحیت به داوطلب ذی ربط موضوع تبصره (3) ماده (52) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی ، داوطلب مذکور فقط برای یک بار حداکثر تا پانزده روز قبل از روز اخذ رأی می تواند درخواست تغییر حوزه انتخابیه خود را به وزارت کشور و یا مرکز حوزه انتخابیه ای که در آن ثبت نام نموده است ، تسلیم نماید .

ماده 2 - وزارت کشور و یا فرماندار و رئیس هیأت اجرایی حوزه انتخابیه ذی ربط موظف است درخواست داوطلب را همراه با نسخه ای از مدارک ثبت نام حداکثر ظرف یک روز به حوزه انتخابیه جدید و مورد درخواست ارسال نماید .

ماده 3 - هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه جدید موظف است حداکثر ظرف دو روز پس از دریافت درخواست نسبت به رسیدگی به صلاحیت داوطلب براساس تبصره های (2) و (3) ماده واحده قانون تغییر حوزه انتخابیه داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی اقدام و مراتب را طی صورت جلسه ای به هیأت نظارت استان اعلام نماید .

ماده 4 - هیأت نظارت استان موظف است حداکثر ظرف دو روز پس از دریافت صورتجلسه رسیدگی به صلاحیت داوطلب از هیأت اجرایی با کسب نظر از هیأت مرکزی نظارت نظر خود را در خصوص تأیید یا رد صلاحیت داوطلب طی صورت جلسه ای به هیأت اجرایی اعلام نماید . هیأت مرکزی نظارت هم زمان نظر خود را به شورای نگهبان نیز اعلام خواهد کرد .

ماده 5 - شورای نگهبان نظر خود را درخصوص تأیید یا رد صلاحیت داوطلب موضوع تبصره (1) ماده واحده قانون مزبور در مهلتی به وزارت کشور اعلام خواهد کرد تا در صورتی که صلاحیت داوطلبی در مراحل قبلی تأیید شده است و اکنون رد شده است ، بتواند براساس مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام درخواست رسیدگی مجدد نماید .

ماده 6 - وزارت کشور موظف است بلافاصله نظر تأیید یا رد صلاحیت داوطلب را به حوزه انتخابیه جدید ابلاغ نماید .

ماده 7 - در اجرای تبصره (1) ماده واحده قانون مذکور ، داوطلبان مشمول این تبصره می توانند حداکثر ظرف (24) ساعت پس از دریافت ابلاغ موضوع تبصره (2) ماده (52) قانون مزبور درخواست تغییر حوزه انتخابیه خود را به وزارت کشور یا مرکز حوزه انتخابیه تسلیم نمایند .

ماده 8 - موضوع مواد (2) ، (3) و (4) برای داوطلبان مشمول تبصره (1) ماده واحده قانون یاد شده نیز اعمال خواهد شد .

ماده 9 - (اصلاحی 1384/8/25) شورای نگهبان نظر نهایی خود را درخصوص تأیید یا رد صلاحیت مشمولان تبصره های (1) و (2) ماده واحده قانون مذکور قبل از انتشار اسامی نامزدها و آغاز تبلیغات انتخاباتی به وزارت کشور اعلام خواهد کرد .

ماده 10 - در صورت رد درخواست تغییر حوزه انتخابیه داوطلب توسط هیأت اجرایی و یا هیأت مرکزی نظارت و شورای نگهبان تأیید صلاحیت داوطلب برای حضور در انتخابات در حوزه انتخابیه اولیه به قوت خود باقی است .

بخشنامه شماره 9000/38366/100 ریسی قوه قضاییه مصوب 1390/8/25

نظر به برگزاری نهمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی و میان دوره ای مجلس خبرگان رهبری در اسفند ماه سال جاری و در اجرای مواد 16، 17، 57، 58، 59، 61، 65 و 66 «قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب 1388/9/7 با اصلاحات بعدی» به ویژه تصریح ماده 67 آن قانون مبنی بر آن که «تشکیلات قضایی در حوزه انتخابیه به منظور پیشگیری از وقوع جرم، ضمن هماهنگی با ناظرین شورای نگهبان و هیأت اجرایی اقدامات لازم را در محدوده مقررات معمول می دارد» و نیز فصل نهم قانون مزبور، ضروری است با هماهنگی و برنامه ریزی مناسب، منسجم و اثربخش اقدامات ذیل صورت پذیرد:

1- در مراکز استان ستاد ویژه ای به مسئولیت رییس کل دادگستری با حضور مسئولان و نمایندگان نهادها، سازمان ها و دستگاههای ذی ربط قضایی تشکیل و ضمن پایش مستمر امور و فعالیت ها و استفاده از ظرفیت سایر نهادهای ذی ربط، تدابیر و تمهیدات لازم را نسبت به اجراء و اعمال دقیق قانون و نیز پایش بینی و پیشگیری از

وقوع جرایم انتخاباتی معمول دارند. همچنین در شهرستان ها ستاد مشابهی زیر نظر ستاد مرکز استان وظایف محوله را انجام دهند.

2- ستاد ویژه در مرکز با ترکیب نمایندگان دستگاهها، نهادها و ارگان های مرتبط با انتخابات از قوه قضائیه به مسئولیت دادستان کل و قائم مقامی معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه تشکیل و ضمن هدایت و هماهنگی ستادهای استانی و استفاده از ظرفیت سایر نهادهای مرتبط، تدابیر و تمهیدات لازم و ضروری را در حدود قوانین و مقررات اتخاذ و اقدامات مقتضی را معمول و از نتایج حاصله مستمراً اینجانب را مطلع نماید.

3- با عنایت به ماده 17 قانون انتخابات که اشعار می دارد: «محاکم صالحه قضایی موظفند به تخلفات و جرایم انتخاباتی به صورت فوق العاده و خارج از نوبت رسیدگی کنند.» لازم است رؤسای محترم دادگستری ها عندالاقضاء با به کارگیری قضات واجد صلاحیت، شعب ویژه‌ای در دادرسیها و دادگاه ها برای رسیدگی سریع و خارج از نوبت به جرایم انتخاباتی تشکیل دهند.

4- توجیه، ارشاد و اقناع با هدف همسوسازی، بازدارندگی و ترویج قانونمداری از طریق تشریح و توضیح مفاد قانون، جرایم انتخاباتی و مجازات های آن برای اشخاص حقیقی، حقوقی، تشکل ها، کاندیداهای احتمالی و قطعی، مدیران دستگاه های اجرایی، رؤسای ستادهای انتخاباتی و افکار عمومی قطعاً نقش مؤثری در کاهش و پیشگیری از بروز جرایم انتخاباتی داشته و انشاءالله موجب افزایش مشارکت حداکثری و ارتقای امنیت عمومی در سه مقطع قبل، حین و بعد از انتخابات خواهد شد.

بخشنامه شماره 47501/169294 معاون اول رییس جمهور به وزارتخانه ها، سازمان مؤسسات دولتی،

نهادهای انقلاب اسلامی و استانداری های سراسر کشور مصوب 1390/8/28

با عنایت به اینکه نهمین دوره مجلس شورای اسلامی از تاریخ 1390/10/3 با تشکیل هیأت های اجرایی و ثبت نام از داوطلبان آغاز خواهد شد، لذا مقتضی است دستگاههای اجرایی براساس ماده (11) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و تبصره های آن که در ذیل آمده است، برای هر چه بهتر برگزار شدن انتخابات، همکاری و مساعدت لازم را در طول برگزاری انتخابات به ویژه در روز اخذ رأی با وزارت کشور، استانداران، فرمانداران، بخشداران، شورای نگهبان و هیأت های نظارت معمول دارند.

«ماده 11- کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و ادارات و نهادهای قانونی و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شهرداری ها و مؤسسات عمومی موظفند حسب درخواست وزارت کشور، استانداران، فرمانداران، بخشداران، کارکنان و سایر امکانات خود را تا خاتمه انتخابات در اختیار آنان قرار دهند.

بدیهی است مدت همکاری کارکنان مذکور جزء ایام مأموریت نامبردگان محسوب خواهد شد.

تبصره 1- در جهت اعمال نظارت بر انتخابات، کلیه نهادها و ارگان های فوق الذکر موظفند حسب درخواست شورای نگهبان و هیأت های منصوب از جانب آن، کارکنان خود را در اختیار آنان قرار دهند و همچنین وزارت کشور، استانداران، فرمانداران، بخشداران موظفند امکانات لازم را در اختیار آنان قرار دهند.

تبصره 2- حق مأموریت کارکنان مذکور از محل اعتبارات سازمان متبوع آنان تأمین و پرداخت می گردد»